

Eenzaam schilderen op een bootje op de Kagerplassen

'Ik voel de schoonheid in de natuur aan en beschouw me als een medium, om die jubeltonen aan andere mensen over te dragen, want ik geloof dat de mensen en de wereld goed zullen worden, als zij die jubeltonen verstaan.' Met deze woorden citeerde het Leidsch Dagblad van 27 juni 1953 de Kaagse schilder Marinus Heijnes (1888-1963).

Maarten Baanders

Oude Wetering ■ Niet veel mensen kennen hem meer, maar daar kan verandering in komen. In Museum Oud Alkemade in Oude Wetering is een jaar lang de tentoonstelling 'Virtuoze Kagerplassen' te zien met 23 werken van deze schilder.

Heijnes werd geboren in Amsterdam. Na zijn opleiding aan wat nu de Gerrit Rietveld Academie heet en na reizen naar Zwitserland, Frankrijk en Italië, vestigde hij zich in 1917 op Julianalaan 44 op De Kaag. Hij was daar tijdens een boottocht door noodweer gestrand. Dit ongeluk werd zijn geluk. Hij ontmoette er zijn toekomstige echtgenote, de schooljuffrouw Charlotte van Bergem. Daarnaast was hij tevens getrouwd met de streek rond de Kagerplassen. Die werd een grote inspiratiebron voor hem. En hij werd dé schilder die deze streek op het doek vereeuwigde.

Herkenbaar

Het idee voor 'Virtuoze Kagerplassen' kwam op naar aanleiding van de tentoonstelling 'Van Toen naar Nu', die nog steeds in Museum Oud Alkemade te zien is. Er hangen onder andere vier dorpsgezichten van Heijnes. „Het zijn herkenbare plaatsen”, vertellen medewerkers van het museum Marian van Kampenhout en Wils Akerboom. „We hebben er foto's naast gehangen van hoe die plaatsen er nu uitzien.”

Op de schilderijen in 'Virtuoze Kagerplassen' zijn geen specifieke plaatsen herkenbaar. Ze tonen de natuur op en rond het meer, overvloedige begroeiing, roerig water en wilde wolkenpartijen. Plantenstengels buigen in de wind. Heijnes zet het in een woeste stijl neer, met gevoel voor het drama dat de natuur in verschillende weersomstandigheden op kan roepen. Er hangt een eenzame sfeer. Mensen zie je niet. Het enige dat op menselijke aanwezigheid duidt zijn zeilboten in de verte. Akerboom: „Heijnes ging graag alleen in een bootje de Kagerplassen op om in alle rust te schilderen.”

Waterlelies

Van Kampenhout: „Een van de schilderijen, met waterlelies, doet

Medewerkers van museum Oud Alkemade richten de tentoonstelling in.

FOTO HIELCO KUIPERS

Prachtig zoals hij de bladeren en bloemen weergeeft

sem en omstreken. Heijnes verdiende vaak niet genoeg om zijn gezin met vier kinderen te kunnen onderhouden. Dan 'betaalde' hij in winkels met een schilderij. Ook ging hij in een bootje langs de bollentelers om schilderijen te verkopen. Maar we hebben ook werken van hem gevonden bij mensen in Brabant, België, Zwitserland, de Verenigde Staten, Zweden en Canada. Laatst zijn we een schilderij in Polen op het spoor gekomen.”

Naast de schilderijen toont de expositie oude foto's, de bril van Heijnes, folders van vroegere exposities en enkele van zijn schildersspullen.

Voor de Tweede Wereldoorlog kreeg Heijnes veel waardering. Hij exposeerde regelmatig. Vanaf 1945 nam de belangstelling voor zijn werk af. Realistische schilderijen verloren terrein aan de moderne stromingen in de kunst. Heijnes bleef trouw aan zijn stijl en aan de landschappen uit zijn omgeving. Dat kon ook moeilijk anders. Het riet op de waterkanten was nu eenmaal een dierbare inspiratiebron. Zo iets zeg je niet zomaar vaarwel.

me aan het impressionisme van Monet denken. Prachtig zoals hij de bladeren en bloemen weergeeft.” Waterlelies zijn een geliefd onderwerp op Heijnes' schilderijen. Eén wand van de tentoonstelling is dan ook aan dit thema gewijd. De tweede wand heeft de vier jaargetijden als thema. Aan de derde wand hangen gevarieerde gezichten. Akerboom: „Heijnes roept de sfeer van de meren zo herkenbaar op! Die sfeer zit in ons gebakken.”

Bij de samenstelling van de expositie hebben Van Kampenhout en Akerboom samengewerkt met Gert Wentzel van de Marinus Heijnes Stichting. Deze stichting heeft na intensief speuren circa 500 schilderijen van Heijnes getraceerd. Het museum heeft er 23 een jaar lang in bruikleen. Wentzel: „60 procent van de werken van Heijnes die de stichting heeft verzameld zijn in het bezit van bewoners van Kaag en Braas-

Bij het zien van 'Zomer Kagermeer met dotterbloemen' van Marinus Heijnes voel je de wind over het landschap waaien.

FOTO MARINUS HEIJNES STICHTING

Expositie

'Virtuoze Kagerplassen', Museum Oud Alkemade in Oude Wetering. Openingstijden zondag 14.00-17.00 en dinsdag 13.30-16.00 uur